

אוניברסיטת תל אביב

בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל

2020-2021

שרית שי

ד"ר עדי ארטום

ד

”

ר

מירב

שמיר

דרדיקמן

דנה קירשנבאום

ד"ר אדוה ברקוביץ-רומנו

מרליה יעקובסון קוגן

שיטות בעבודה סוציאלית- שנה ב'

שיטות בעבודה סוציאלית הינו קורס שנתי, הכולל שתי שעות הוראה ויומיים בשבוע הכשרה מעשית. קורס זה מתקיים במקביל לקורס מיומנויות התערבות ב': אבחון פסיכוסוציאלי. שני הקורסים מועברים על ידי אותו צוות הוראה ובהרכב זהה של הסטודנטים. קורסים אלו, בנוסף להתנסות בשדה, מהווים יחידה אחת. ציון של פחות מ 60% באחד מהקורסים לא מאפשר מעבר לשנה ג'.

מטרות הקורס

הקורס נועד לעסוק בישום הפרקטי של מודלים להתערבות בעבודה סוציאלית כפי שהם באים לידי ביטוי בעבודת השדה. העבודה תתמקד בדילמות וסוגיות עמן נפגשות/ים הסטודנטיות/ים בהכשרה המעשית, מתוך הלימודים התיאורטיים ומתוך תכני הקורס מיומנויות התערבות בפרט. יושם דגש על פיתוח חשיבה ביקורתית של הסטודנטיות/ים ועל פיתוח הזהות המקצועית. בקורס יועלו דילמות הקשורות להתמקמות הסטודנטיות/ים בתפקידן/ם כנותנות/י עזרה, בשרותי הרווחה וביחסי הדרכה. בנוסף, יתמקד הקורס בפיתוח מודעות ורגישות חברתית של הסטודנטיות/ים.

דרכי הלמידה

הלמידה תהיה בקבוצות קטנות ותתמקד בשני מישורים:

□ **המישור התיאורטי** – יכלול המשגה תיאורטית של ההתנסות הפרקטית, הצגת מקרים, הבאת דילמות לכיתה באופן חופשי, ודרכים שונות ומגוונות לתרגול אישי וקבוצתי.

▪ **המישור האישי** – יכלול הסתכלות אישית של הסטודנט/ית על עצמו/ה כנותן/נת עזרה, כמודרך/כת, כחלק מקבוצה וכתלמיד/ה.

הלמידה בקורס היא רפלקטיבית ותלויה, בין היתר, בהשתתפות פעילה של הסטודנטיות/ים. הסטודנטיות/ים מצופות/ים להעלות שאלות, להביא נושאים לדיון, דוגמאות מההכשרה המעשית ולהיות חלק מקבוצת למידה פעילה שבה כל אחד/ת תורם/מת ונתרם/מת.

הכשרה מקצועית בשדה

כל זוג סטודנטיות/ים ישתלב בשירות רווחה ויודרך באופן שוטף על ידי מדריך/ה. השיבוץ ייעשה על ידי מורת השיטות בהתאם למגוון שרותי הרווחה הפתוחים לקבוצה. ההכשרה המעשית מתקיימת יומיים בשבוע (ימים שני וחמישי) למשך 7 שעות בכל יום.

ייעוץ לסטודנטיות/ם

מורות הקורס ועוזרות ההוראה משמשות כיועצות לסטודנטיות/ם בכל ההיבטים הקשורים ללמידה. לימודים עיוניים, הכשרה מקצועית והתלבטויות מקצועיות. הקשר רציף ודו כיווני. התלמידות/ים מוזמנות/ים לקבוע פגישה בהתאם לצרכיהן/ם. כמו כן, יתקיימו פגישות יזומות על ידי מורות הקורס.

דרישות הקורס:

- קריאה שוטפת של חומר תיאורטי.
- השתתפות פעילה בכיתה, בקבוצת העבודה ובהצגות בכיתה.
- כל סטודנט/ית ת/יתבקש להציג בפני הכיתה מקרה, דילמה או נושא, לפחות פעם אחת בשנה (הנחיות יינתנו על ידי מורות הקורס)
- כל זוג יתבקשו לתכנן ולהוציא בפועל פרויקט – התערבות מעבר לרמת הפרט ולהציגו בכיתה.
- חובת הגשת כל התרגילים והעבודות **בזמן**. כל איחור ממועד ההגשה יגרור הורדת 10 נקודות מהציון.
- המעבר לשנה ג' מותנה בציון עובר בהכשרה המעשית, נוכחות בכל השיעורים (בשני הקורסים: שיטות ומיומנויות) וציון של 60% לפחות בקורסי שיטות ומיומנויות.

נוכחות בשיעורים:

- נוכחות חובה בכל השיעורים.
- היעדרות עד 2 פעמים בסמסטר: מותרת באישור המרצה בלבד ובהודעה מראש למורת הקורס.
- ללא אישור המרצה: על כל היעדרות יורדו 5 נקודות מהציון הסופי.
- בהעדרות השלישית: המרצה תדווח למזכירות הסטודנטים וההשתתפות בקורס תופסק.
- איחורים: למאחרים/ות תהיה אפשרות להיכנס לשיעור לאחר 10 דקות במרוכז.
- 2 איחורים ייחשבו כחיסור אחד

ציונים והערכות

הציון בקורס יינתן על סמך:

- עבודת אמצע שנה על סוגיה 35% (מועד הגשה: 6.3.22)

- עבודת סוף שנה 45% (מועד הגשה : 19.6.22)
- תרגיל נוסף בהתאם להחלטת המורה 10% (מועדי הגשה ימסרו בנפרד)
- השתתפות בכיתה : 10%

רשימה ביבליוגרפית

1. אבן-זהב, ר. (2017). דוח 'אני-אתה' בהדרכת סטודנטים לעבודה סוציאלית : הזמנה לשיח בין תיאוריה לפרקטיקה. *חברה ורווחה* ל"ז (3), 583-608.
2. בהם, א., כהן, א. (2012). פיתוח מיזם (פרויקט) קהילתי. בתוך : חובב, מ., לונטל, א., קטן, י. (עורכים) : *עבודה סוציאלית בישראל*, עמ' 238-257. תל אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד.
3. בהם-טביב, א., בהם, א. (2020). מודל לעבודה סוציאלית קהילתית בשעת משבר : פיתוח חוסן קהילתי דרך אסטרטגיות משתנות בשלבי המשבר, בשעת חירום. המאמר טרם פורסם.
4. לזר, א., בן-עוז, מ. (2012). הדרכה בעבודה סוציאלית. בתוך : חובב, מ., לונטל, א., קטן, י. (עורכים) : *עבודה סוציאלית בישראל*, עמ' 271-395. תל אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד.
5. לנדר, א. וסלונים-נבו, ו. (2013). הריאיון המוטיבציוני, עקרונות, מחקר וישום. *מפגש לעבודה סוציאלית חינוכית* 38, 95-119.
6. לביא, ת, נוטמן-שורץ, א, דקל, ר, (2015). "מרחב מוגן" : התערבות טיפולית במציאות טראומטית משותפת . *חברה ורווחה*, לה (2), 261-284.
7. יצחקי, ח. והרצנו-לטי, מ. (1998). היחס הדיאלוגי המאפיין את המפגש בין מדריך למודרך בעבודה סוציאלית. *חברה ורווחה*, י"ח (3), 407-418.
8. ברקוביץ-רומנו, א., קרומר-נבו, מ. וקומס, מ. (2013). גוף הידע המחקרי בישראל על נערות במצבי מצוקה : סקירה היסטורית מפרספקטיבה פמיניסטית. *חברה ורווחה*, ל"ג (1), 7-39.
9. מרמור, א., לוי, ל., כץ, כ. (2017). "תיבת פנדורה" : עמדותיהם של עובדים סוציאליים כלפי השתתפות ילדים בוועדות תכנון טיפול והערכה. *חברה ורווחה* ל"ז (2), 393-410.

10. Foster, R.P. (1999). An intersubjective approach to cross-cultural clinical work. *Smith College Studies in Social Work* 69(2), 269-291.

11. Srour, R. (2015). Transference and countertransference issues during times of violent political conflict: the Arab therapist-Jewish patient dyad. *Clinical Social Work Journal* 43, 407-418.

12. פיגין, ר., דרורי, מ. ונבון, ש. (2020). עוצמת הדרך : התמודדות משפחתית עם מחלה ומוגבלות. גני תקווה : ספר – הוצאה לאור.

13. פרידמן א (2018) דיאלוג בקמפוס : ערבים ויהודים במרחב משותף. הוצ. הקיבוץ המאוחד.

שתהיה שנה טובה ופורייה.